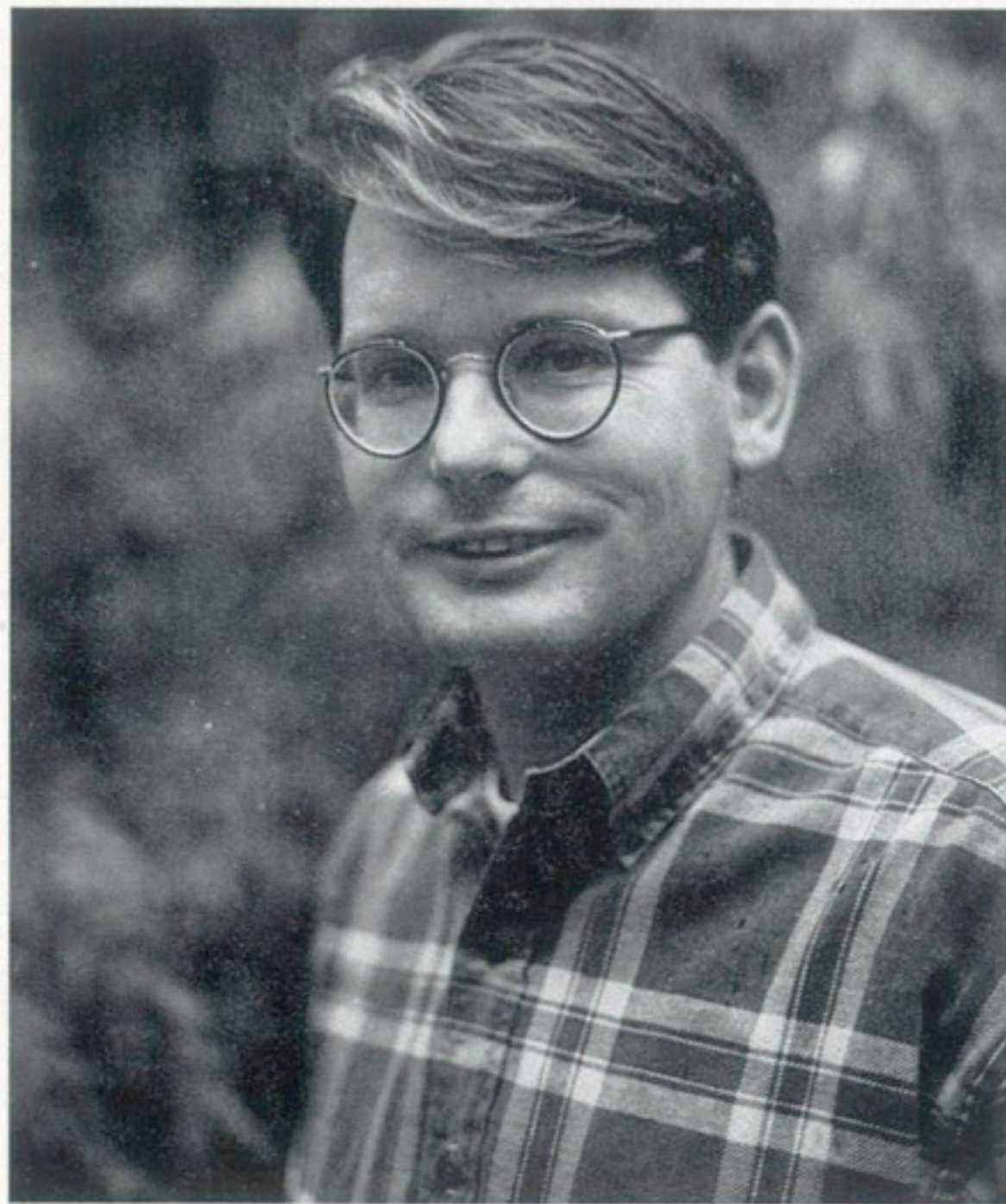

DE AMSTERDAMSE GRACHTENTUIN

“ De sfeer van de Amsterdamse grachtentuin is uniek. Als de eeuwenoude beuken en kastanjes zijn uitgekomen, houdt de stad op te bestaan. Dan heerst de natuur”.

Robert Broekema.

Op de vorige pagina het centrale beeld in de grote vijver van een Amsterdamse grachtentuin. In de vijver zijn vier groepen waterlelies geplant.

Hierboven
Robert Broekema.

Op de grote foto rechts de door hem ontworpen tuin van antiquair Van Rossum in Amsterdam. De grote formele tuin loopt over in een 'cottage-tuin' van het tegenoverliggende pand.

tekst en foto's: Hans Fonk

Robert Broekema ontwerpt tuinen en legt veel tuinen aan binnen de Amsterdamse grachtengordel. Hij is bestuurslid van de Stichting Behoud Amsterdamse Grachtentuin. Enthousiast legt hij uit: "De Amsterdamse grachtentuin is een bijzonder stuk natuur, dat enigszins aan het oog onttrokken is. Veel mensen kennen deze tuinen vanwege hun ontoegankelijkheid niet. Vandaar dat de open tuinendagen, die de Stichting eenmaal per jaar organiseert zo'n succes is. Er gaat voor veel mensen een nieuwe wereld open."

"Het specifieke van de Amsterdamse grachtentuin is dat zij vaak achter prachtige huizen liggen en dat er monumentale bomen instaan, die een enorme rust uitstralen. De meeste van die beuken en kastanjes zijn zo'n 200 tot 250 jaar oud en zij bepalen voor een groot deel het karakter van de tuinen. Zij trekken bovendien bijzondere vogelsoorten aan."

Hierboven de diagonale lijnen in de 'cottage-tuin'. Zij zorgen voor breedte accenten.

Op de foto rechts staan ornamenten van kerkelijke origine tussen de bolklimops. Zij vormen de scheiding tussen de grote formele tuin en de kleinere 'cottage-tuin' bij Van Rossum.

De meeste grachtentuinen in Amsterdam zijn betrekkelijk smal. Zij zijn 7 of 14 meter breed, maar hebben een lengte variërend van 20 tot 30 meter. Geen van de tuinen bevindt zich nog in de originele staat. Vroeger gebruikten de rijke kooplieden, die hier resideerden, de tuinen als wandelgebied. In de weekends trokken zij naar hun buitens, waar zij prachtige tuinen lieten aanleggen. De tuinen in Amsterdam bleven daarmee vaak grasveldjes met buxushagen, die veelal ook in elkaar overliefen.

"Alles wat we nu doen in de Amsterdamse grachtentuinen, bestond vroeger niet. De tuinen zijn opgesplitst en hebben afscheidingen. Zo is het beeld van de lange, smalle tuin ontstaan; een beeld dat wij moeten doorbreken door hagen en berceaux te plaatsen. Daardoor lijkt de tuin ruimer." De tuin op bijgaande foto's ligt achter het grachtenpand van antiquair Van Rossum en is met een breedte van 16 meter één van de grootste in z'n soort. Daarbij is de tuin tot aan de verhoging,

die de afscheiding met de tegenoverliggende tuin vormt, nog eens 40 meter lang. Robert Broekema maakte het ontwerp voor beide tuinen. De grote tuin met z'n grote vijver is strak en formeel van opzet, maar de tuin daarachter heeft een meer natuurlijk aanzien gekregen. Een 'cottage-tuin', waar diagonaal aangelegde paden de breedte accentueren. In de tuinen zijn naast klimops en bolklimops veel rozen geplant. En in het voorjaar van 1995 moeten er ook nog een groot aantal bijzondere en klassieke tulpen bloeien.

Naast grachtentuinen, ontwerpt Robert Broekema villatuinen en haalt hij oude, maar verwaarloosde landschappelijke tuinen terug naar de oude situatie.

"Het meeste dat ik doe is vrij klassiek en Engels georiënteerd. Ik merk daarbij dat de tuinen eenvoudiger worden. Plantenborders zoals ik ze 5 jaar geleden nog maakte, doe ik bijna niet meer. Ook de potten op het terras zie ik allemaal verdwijnen. Door grote groene vlakken

van klimop, bamboe, buxus-hagen, leilinden en strakke snoeivormen wordt zoveel mogelijk rust en eenvoud gecreëerd in de tuin. Veel mensen komen bij mij voor een romantische tuin met doorkijken en dwarshagen, dakplatanen, klinkerstraatjes en water. Ik pas veel water toe, omdat het rust uitstraalt en het gekletter achtergrondgeluiden smooft."

Robert Broekema ontwerpt niet alleen tuinen, maar legt ze zelf ook aan. Bij de uitvoering van het ontwerp probeert hij de klant te laten meehelpen. Zo wordt de tuin niet iets dat kant en klaar wordt afgeleverd, maar een stuk natuur waarmee de eigenaar 'feeling' heeft. Na aanleg blijft hij 'zijn' tuinen begeleiden. Gaat ieder jaar terug om de evolutie te volgen. "Een tuin ontwerpen is één ding, maar de natuur bedwingen is een ander. Je probeert je zo goed mogelijk in een tuin in te leven; in de ligging, de grond, de hoeveelheid zon. Toch kan je niet in eerste instantie alles goed doen. Een tuin heeft drie jaar nodig om volwassen te worden."

